

سؤال درس: فارسی ۱	به نام خدا	سال تحصیلی ۹۶-۱۳۹۵
پایه: دهم	وزارت آموزش و پرورش	تاریخ امتحان: / / ۱۳۹۵
رشته: کلیه رشته های شاخه نظری	اداره کل آموزش و پرورش استان خراسان رضوی	ساعت امتحان:
تعداد سؤال: ۲	اداره آموزش و پرورش ناحیه ۴ مشهد مقدس	مدت امتحان: ۸۰ دقیقه
شماره صفحه: یک		نام آموزشگاه:

نام و نام خانوادگی دانش آموز: نام پدر: شماره کلاس/ رشته:

نمره: با عدد باحروف نام دبیر امضا باحروف نمره تجدید نظر: با عدد باحروف نام دبیر امضا

قلمرو زبانی (۷ نمره)

۱) معنی واژه های مشخص شده را بنویسید. ۱/۵
 الف) خواست کز آن ورطه قدم درکشد   ب) از یال و غارب به زیر آمد
 ب) مکاری از ما سی دینار مغربی می خواست
 ت) گفتم که نوش لعلت مارا به آرزو کشت   ث) ای مفتخر به طالع مسعود خویشتن!
 ج) اینگونه برزبر ماسوا ایستاده ای

۲) املائی واژه ها:
 الف) در متن زیر سه واژه نادرست وجود دارد، درست آنها را بنویسید: ۷۵/
 خدای تعالی همه بندگان را از عذاب غرض فرج دهد. سرپاش از در مانده گی اش خبر می داد. هنوز چشمه ذوق و قریهه او خشک نشده بود
 ب) از میان گروه کلمه های زیر واژه های نادرست را بیابید و درست آن ها را بنویسید. ۷۵/
 لعیمی و کریمی ، مهمیز کودکانه ، صفت طهارت ، اندوه و ترب ، استعدادی فیاض ، گناه و ذلت

۳) مباحث زبانی
 الف) برای واژه های مقابل موارد خواسته شده را بنویسید . ۵ / انعام (مترادف) : ..... بقا (هم خانواده) : .....
 ب) واژه های دو تلفظی را مشخص نمایید : ۵ / مهربان ، نگارین ، روزگار ، زندگان ، زندان

۴) ساخت واژه و روابط دستوری:
 الف) نقش واژه ای مشخص شده را بنویسید: ۷۵/
 ابر ز من حامل سرمایه شد / باغ ز من صاحب پیرایه شد. بیداد ظالمان شما نیز بگذرد
 ب) فعل " داشت می رفت " را با حفظ شخص به " مضارع التزامی " تبدیل کنید ۵/
 پ) ساختمان واژه های زیر را مشخص نمایید : ۷۵/ ساده ، مشتق ، مرکب و مشتق مرکب (باغبان : ..... خبردهنده : ..... و امدار : .....
 ت) جدول را کامل کنید (با گروه اسمی مناسب) ۷۵/
 گروه اسمی

وابسته ↓	وابسته ↓	هسته ↓
صفت اشاره	صفت عالی	اسم
.....	.....	.....

ث) در گروه اسمی مقابل نوع وابسته ی مشخص شده را بنویسید: ۲۵ / شعر سپید من

قلمرو ادبی ۵

آرایه ها:

۱) در بیت زیر قسمت مشخص شده دارای چه آرایه ادبی است؟ ۲۵/
 «لیک چنان خیره و خاموش ماند / کز همه شیرین سخنی، گوش ماند
 ۲) در این مصراع ارکان تشبیه را مشخص نمایید : ۱ " گه به دهان برزده کف چون صدف "
 ۳) کدام کلمه در معنای مجازی به کار رفته است معنای مجازی را بنویسید: ۵/
 تا تورا جای شد ای سرو روان در دل من هیچ کس می نپسندم که به جای تو بود
 ۴) در عبارت " مثل شاخ شمشاد آمد سرچایش نشست " قسمت مشخص شده کنایه از چیست؟ ۵/

۵) واژه مشخص شده دارای چه آرایه ای است؟ آن را توضیح دهید/۵ "گفتم که بوی زلفت گمراه عالمم کرد/گفتا اگر بدانی هم اوت رهبر آید"
 ۶) در متن زیر به یک آرایه اشاره کنید.۲۵/

"این قصه عجب ترین قصه هاست، زیرا که در میان دوضد جمع بود، هم وفا بود، هم جفا. در بدایت بندوچاه بود، و در نهایت تخت و گاه"
 حفظ شعر:

- ۱) تا عهد تو.....عهد همه ..... بعد از تو روا باشد نقض همه پیمانها /۵
 ۲) گویند مگو سعدی، چندین سخن از عشقش ..... "سعدی" /۵
 ۳) ..... بی نفخ صور، خاسته تا عرش اعظم است /۵
 ۴) خورشید آسمان وزمین، ..... پرورده ی کنار .....حسین "محتشم کاشانی" /۵

۸ قلمرو فکری:

- ۱) هر یک از بیت های زیر به چه مفهومی اشاره دارد؟ ۱
 ابر ز من حامل سرمایه شد / باغ ز من صاحب پیرایه شد .....
 یکی قطره باران ز ابری چکید / خجل شد چو پهنای دریا بدید .....
 ۲) مخاطب شعر زیر کیست و به چه مفهومی اشاره می کند؟۷۵/
 "وصولت حیدری را دست مایه شادی کوکانه شان کردی" .....
 ۳) معنا و مفهوم عبارت ها را بنویسید:
 مرد پارسی هم دست تنگ بود و وسعتی نداشت که حال مرا مرمتی کند /۵
 لبخند تو اجازه زندگی است. هیچ شکوفه نیست کز تبار گلخند تو نیست /۵
 بادی که در زمانه بسی شمع ها بکشت هم بر چراغدان شما نیز بگذرد /۷۵
 خلف صدق نیاکان هنرور خود بود /۵
 ۴) با توجه به قسمت داده شده بنویسید که این متن جزو کدام نوع ادبی به شمار می آید؟۵/
 "رنج هیچ کس ضایع مکن و همه کس را به سزا، و حق شناس باش، خاصه قرابت خویش را چندان که طاقت باشد با ایشان نیکی کن و پیران قبیله خویش را حرمت دار" ..... چرا؟ .....
 ۵) چرا ابیات زیر در حوزه ادب غنایی قرار می گیرد؟۵/
 "گفتم غم تو دارم گفتا غمت سر آید / گفتم که ماه من شو گفتا اگر بر آید"
 ۶) این عبارت انسان را از کدام کار نکوهیده بر حذر می دارد؟۵/
 "به زبان دیگر مگو و به دل دیگر مدار، تا گندم نمای جو فروش نباشی"
 ۷) درک و دریافت خود را از بیت زیر به نثر روان بنویسید: ۱
 "گفتم زمان عشرت، دیدی که چون سر آمد گفتا خموش حافظ کاین غصه هم سر آید"
 ۸) متن زیر با کدام یک از بیت های داده شده ارتباط معنایی دارد؟۵/
 "قصه حال یوسف را نیکو نه از حسن صورت او گفت، بلکه از حسن سیرت او گفت، زیرا که نیکو خو، بهتر هزار بار از نیکو رو"
 الف) غم و شادی جهان را نبود هیچ ثبات / هر زمان، حال وی از مشکل دگر خواهد شد
 ب) صورت زیبای ظاهر هیچ نیست / ای برادر سیرت زیبا بیار
 ۹) این بیت کدام به مفهوم اشاره دارد؟۵/
 "گفتم که نوش لعلت ما را به آرزو کشت / گفتا تو بندگی کن کاو بنده پرور آید"
 الف) اطاعت و فرمان پذیری ب) طلب عنایت و بخشش
 ۱۰) به چه دلیل نویسنده تفسیر سوره یوسف می گوید "مثل قرآن مثل آب روان است" /۵